

До спеціалізованої вченої ради ДФ 41.086.074
Національного університету
«Одеська юридична академія»
(65009, м. Одеса, вул. Фонтанська дорога, 23)

ВІДГУК

**офіційного опонента – кандидата юридичних наук, доцента, доцента
кафедри цивільного права та процесу Державного вищого навчального
закладу "Ужгородський національний університет" Чепис Олесі Іванівни
на дисертаційну роботу Лебедєвої Ганни Володимирівни на тему «Захист
прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання
об'єктів права інтелектуальної власності», поданої на здобуття наукового
ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право»**

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Під впливом сучасних інтернет-тенденцій, застосування комп'ютерних програм, штучного інтелекту, соціальних мереж та інших технічних можливостей створення об'єктів права інтелектуальної власності, з'являються нові види творів, які потребують відповідного визначення у правовій площині. Поява нових технологій, методів створення та відтворення творів, голографічні засоби візуалізації об'єктів, технології віртуальної та доповненої реальності, новітні інформаційні технології передавання інформації, створення нових форматів та каналів розповсюдження об'єктів інтелектуальної власності відіграють як позитивне, так і негативне значення у розвитку суспільства та житті кожної окремої людини. Інтернет-простір зумовлює нові виклики і, поряд зі звичними вже питаннями забезпечення охорони класичних об'єктів права інтелектуальної власності у цивільному обороті, з'являються все нові проблеми захисту прав на новітні об'єкти права інтелектуальної власності, які потребують відповідного вирішення. Актуальність дослідження також обумовлена тим, що вирішення питання щодо впровадження сучасних правових і організаційних механізмів захисту прав інтелектуальної власності необхідне при реалізації стратегічних

пріоритетів України щодо побудови інформаційного суспільства, утвердження інноваційної моделі розвитку, створення передумов для набуття Україною членства у Європейському Союзі.

На сьогоднішній день наука цивільного права покликана виробити обґрунтовані доктринальні положення, які б лягли в основу нормативного матеріалу, відповідно до вимог сьогодення. У цьому сенсі комплексне дисертаційне дослідження Г.В. Лебедевої, присвячене проблемі захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності, характеризується безперечною актуальністю та своєчасністю. Дійсно, обрана проблематика є перспективним напрямком наукових досліджень з комплексним предметом, що передбачає взаємодію з представниками різних галузей юридичної науки.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано в межах плану науково-дослідної роботи кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції «Проблеми охорони і захисту прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет в умовах інтеграційного розвитку України» на 2016–2020 роки як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» на 2016–2020 роки «Стратегія інтеграційного розвитку України: правовий та культурний вимір» (державний реєстраційний номер 0116U001842).

Об'єктом дослідження виступають суспільні відносини, що виникають при здійсненні захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності, що цілком відповідає проблематиці дисертаційних досліджень, які виконуються за спеціальністю 081 «Право».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації, їх достовірності та новизни підтверджена теоретичною та методологічною базою дослідження, комплексним аналізом законодавства та наукових праць, судової практики, в тому числі практики ЄСПЛ. Дисертаційна робота Г.В. Лебедевої характеризується концептуальною

цілісністю, продуманою дослідницькою стратегією, логікою постановки завдань та розв'язання проблем, що підлягають науковому аналізу, гармонійністю наукового викладу, який проявляється у всебічному дослідженні обраної проблематики. Ознайомлення з дисертаційним дослідженням Г.В. Лебедевої дозволяє говорити про те, що сформульовані у дисертації наукові положення, висновки і рекомендації мають належну міру достовірності та обґрунтованості, що вимагаються від досліджень такого виду. Використання загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання дозволили дисертантці виявити та вирішити комплекс теоретичних та практичних проблем, пов'язаних із розвитком науки цивільного права у сфері захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності і сформулювати пропозиції для вдосконалення чинного законодавства України. Достовірність результатів дослідження забезпечується методологічним плюралізмом. Загалом, дисертаційне дослідження, а також використані у ньому наукові методи пізнання, ґрунтуються на діалектичному сприйнятті правової дійсності. Діалектичний метод дозволив авторці проаналізувати різні доктринальні концепції формування правових засад та механізму захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності, розглянути проблематику визначення взаємозв'язку реалізації прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності з порушенням прав та інтересів фізичних осіб (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2), визначити фактори, що впливають на порушення цивільних прав та інтересів фізичних осіб при використанні об'єктів права інтелектуальної власності (підрозділи 1.2, 3.1, 3.2). За допомогою історико-правового методу було проаналізовано становлення законодавства України та системи органів державної влади, що забезпечують контроль за охороною цивільних прав та інтересів фізичних осіб при використанні об'єктів інтелектуальної власності (підрозділ 1.2), дослідити зміни у цивільному законодавстві України щодо захисту прав інтелектуальної власності (підрозділ 3.2). Логічний метод застосовувався дисертанткою при визначенні основних понять дослідження, аналізі положень нормативно-правових актів у сфері права інтелектуальної власності та вивченні судової

практики. Застосування цього методу дозволило розробити пропозиції щодо вдосконалення норм чинного законодавства та надати пропозиції щодо узагальнення застосування норм про захист цивільних прав та інтересів, порушених неправомірним використанням об'єктів права інтелектуальної власності (підрозділи 2.1, 2.2, 3.1, 3.2). За допомогою порівняльно-правового методу було проаналізовано механізми захисту прав інтелектуальної власності за законодавством України та зарубіжних країн (підрозділи 2.1, 3.2) та сформульовано пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства України. Метод системно-структурного аналізу дозволив всебічно дослідити теоретико-правові засади взаємозв'язку результатів інтелектуальної, творчої діяльності з правами та інтересами фізичних осіб (підрозділ 1.1), розглянути захист прав та інтересів інтелектуальної власності як комплексний інститут (підрозділ 2.1), а також визначити взаємозв'язок між межами здійснення права на свободу творчості з правами та інтересами фізичних осіб (підрозділ 1.2), вивчити основні теоретико-методологічні підходи до класифікації цивільних прав та інтересів, що можуть бути порушені унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності (підрозділи 1.1, 1.2), до визначення поняття зловживання правами інтелектуальної власності та порушення прав інтелектуальної власності (1.1, 2.1, 2.2).

Комплексне використання різних методів наукового дослідження дозволило дисертантці для досягнення поставленої мети, а саме створення наукової концепції забезпечення механізму захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності в Україні, визначити взаємозв'язок інтелектуальної, творчої діяльності з правами та інтересами фізичних осіб, що можуть бути порушені використанням об'єктів права інтелектуальної власності; визначити взаємозв'язок реалізації прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності з порушенням прав та інтересів фізичних осіб; надати загальну характеристику цивільно-правового механізму захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності; охарактеризувати структуру цивільно-правового механізму захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права

інтелектуальної власності; розкрити механізм захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання новітніх об'єктів права інтелектуальної власності (комп'ютерні програми, бази даних (компіляції даних), доменні ім'я, вебсайти); надати характеристику цивільно-правових способів захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності; проаналізувати судову практику в галузі захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності; розробити пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності.

Загальний аналіз змісту роботи свідчить про те, що дослідження має системний, цілісний, самостійний характер та відзначається високим науковим рівнем та актуальністю. Дана робота є спеціальним комплексним дослідженням, у якому запропоновані загальнотеоретичні положення щодо захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності, які спрямовані на удосконалення чинного цивільного законодавства та практики його застосування.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні питання правового регулювання відносин захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності. У процесі розкриття обраного предмета у роботі послідовно було висвітлено питання теоретико-правових засад визначення взаємозв'язку інтелектуальної, творчої діяльності з правами та інтересами фізичних осіб; визначення взаємозв'язку реалізації прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності з порушенням прав та інтересів фізичних осіб; загальної характеристики цивільно-правового механізму захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності; структури цивільно-правового механізму захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності; визнання прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок

використання об'єктів права інтелектуальної власності; відшкодування моральної (немайнової) шкоди, відшкодування збитків (матеріальної шкоди), стягнення доходу, виплата компенсації. З метою всебічного розкриття об'єкта та предмета дослідження авторкою було проведено ретельний аналіз сучасного вітчизняного законодавства та законодавства країн ЄС, а також судової практики, що дало змогу визначити проблемні моменти національного правозастосування та сформулювати власні пропозиції з реформування цивільного законодавства щодо захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності, відповідно до сучасних викликів.

Дисертантка обрала вдалу архітектоніку, що дозволило їй максимально повно розкрити обрану проблематику. Структурна побудова дисертації відповідає меті і предмету дослідження, включає вступ, три розділи, поділені на шість підрозділів, висновки, список використаних джерел (302 найменування) та додаток. Такий підхід до структурування змісту дослідження виглядає цілком логічним, адже дозволив авторці розкрити ті актуальні питання, що були обрані для дослідження.

Робота містить положення, які мають важливе науково-теоретичне значення й практичне спрямування. Положення новизни, що виносяться на захист, підкріплені відповідними висновками по ходу дослідження, а також належним чином обґрунтовані.

Ознайомлення з рецензованою роботою дає підстави зробити висновок, що ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, ступінь їх достовірності та наукової новизни в цілому відповідають вимогам, що ставляться до даного виду робіт.

Повнота викладу положень дисертації в роботах, опублікованих автором. Основні положення, висновки та рекомендації, що містяться в дисертаційному дослідженні, викладено у 4 наукових статтях, 3 з яких розміщено у фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному періодичному науковому виданні, 5 доповідях на наукових і науково-практичних

конференціях та інших наукових заходах. Сформульовані положення носять оригінальний, самостійний характер. Посилання на авторські публікації у роботі присутні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що представлена робота є першим в українській правовій науці комплексним дослідженням, у якому запропоновані загальнотеоретичні положення щодо захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності, які спрямовані на удосконалення чинного цивільного законодавства та практики його застосування. У дисертації Г.В.Лебедевої оброблено, проаналізовано та узагальнено значний масив наукових праць українських та зарубіжних правників, а також практику ЄСПЛ та українських судів. За результатами аналізу джерел автором сформульовано власні пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства та зроблено висновки, які обумовлюють наукову новизну та достовірність одержаних в результаті дисертаційного дослідження результатів.

Науковою новизною характеризується запропонований дисертанткою комплексний підхід до взаємозв'язку між інтелектуальною, творчою діяльністю з правами та інтересами фізичних осіб, що можуть бути порушені використанням об'єктів права інтелектуальної власності за такими критеріями як: 1) момент, коли потенційно можуть бути порушені права та інтереси фізичних осіб залежно від етапу творчої діяльності; 2) вплив нематеріальної, інформаційної та творчої природи результатів творчої діяльності на порушення прав та інтересів фізичної особи; 3) визначення меж права на свободу творчості в контексті дотримання балансу реалізації прав та інтересів фізичних осіб; 4) вплив ризиків у сфері творчої діяльності на забезпечення захисту прав та інтересів фізичних осіб (с.8).

На увагу заслуговують авторські визначення понять цивільно-правового захисту прав та інтересів інтелектуальної власності та цивільно-правового механізму захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності, а також компенсації за порушення майнових прав інтелектуальної власності як міри цивільно-правової

відповідальності. Цивільно-правовий захист прав та інтересів інтелектуальної власності являє собою передбачену законом міру можливої поведінки особи з метою припинення порушення її особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності та інтересів, а також відновлення порушеного, невизнаного чи оспорюваного права чи інтересу, що може здійснюватися як самостійно суб'єктом права чи інтересу, так і шляхом звернення до відповідних компетентних органів (с.45). Цивільно-правовий механізм захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності, є сукупністю цивільно-правових способів, за допомогою яких здійснюється вплив на відносини, що виникають унаслідок порушення прав та інтересів фізичних осіб на об'єкти права інтелектуальної власності, з метою їх захисту (с.47). Компенсація за порушення майнових прав інтелектуальної власності є мірою цивільно-правової відповідальності, яка полягає у праві суб'єкта права інтелектуальної власності вимагати виплати порушником грошової суми замість відшкодування збитків або стягнення доходу (с.158).

Вельми цікавим є аналіз ризиків, які впливають на процес творчої, інтелектуальної діяльності і досягнення запланованого результату та їх класифікація. У роботі зроблено авторські висновки про те, що ризики у сфері творчої діяльності можуть виникати як на етапі створення результату інтелектуальної, творчої діяльності, так і на етапі введення його в цивільний оборот, а зменшення таких ризиків безпосередньо пов'язано із функціонуванням ефективної системи державних органів, що здійснюють відповідний контроль у сфері захисту цивільних прав та охоронюваних законом інтересів фізичних осіб (сс.39-42).

Заслуговує на підтримку положення дисертації про те, що комп'ютерна програма може одночасно охоронятися як нормами авторського права, так і патентного права за наявності умов патентоздатності. Враховуючи комплексний характер комп'ютерних програм як об'єктів права інтелектуальної власності, авторкою запропоновано викласти частину 4 статті 433 ЦК України у наступній редакції: «4. Комп'ютерні програми охороняються

як літературні твори, за винятком випадків, коли вони за умовами патентоздатності є винаходами (корисними моделями)» (с.80).

В результаті дослідження авторкою визначено необхідність запровадження цивільно-правової охорони нетворчих баз даних за допомогою права *sui-generis* або як комерційної таємниці. На думку дисертантки, сучасний стан розвитку інформаційних технологій, коли активно використовуються методи автоматичного обігу та обробки даних, сформовані глобальні інформаційно-комунікаційні системи, свідчить про попит та необхідність захисту нетворчих баз даних, як-то, клієнтські бази, інформація про попередні запити користувача електронної мережі тощо (с.84).

Заслуговує на підтримку положення дисертації про те, що порушення органом держави, зокрема НОІВ, прав фізичної особи при реалізації права на реєстрацію об'єкта права інтелектуальної власності, навіть якщо вони не призвели до тяжких наслідків у вигляді погіршення здоров'я, можуть свідчити про заподіяння моральної шкоди. Свою позицію авторка обґрунтовує тим, що у практиці ЄСПЛ порушення державою прав людини, що завдають психологічних страждань, розчарувань і незручностей, зокрема через порушення принципу належного врядування, кваліфікуються як такі, що завдають моральної шкоди. Тому, якщо під час проведення державної реєстрації об'єктів права інтелектуальної власності органи державної влади порушують права та інтереси фізичних осіб, наявні підстави відшкодування моральної шкоди, завданої органом державної влади або місцевого самоврядування (с.130).

Авторка цілком справедливо зазначає, що Закон України «Про віртуальні активи» не вирішує проблему визначення правової природи токенів, тому пропонує закріпити у статті 1 Закону України «Про віртуальні активи» поняття «токену» як віртуального активу, що надає можливість його власнику отримати право власності на товар, що існує винятково в блокчейні, одержати дивіденди та право участі в компанії, користуватися сервісами, які надаються у блокчейні. Управління токенами, тобто, переказ токенів з одного

рахунку на інший відбувається за допомогою смарт-контрактів з використанням електронного підпису» (с.102).

Доцільно погодитися з дисертанткою щодо необхідності виключення в абзаці 8 частини 2 статті 52-1 Закону України «Про авторське право та суміжні права» положення про обов'язковість залучення адвоката в досудовому порядку врегулювання спорів щодо об'єктів авторських та суміжних прав, оскільки такий імператив у законі прямо порушує право осіб на захист своїх прав та інтересів, порушених з використанням мережі Інтернет (с.56).

Дисертація характеризується цілою низкою інших цікавих положень, що свідчать на користь оригінального характеру отриманих результатів.

Практична і теоретична значимість отриманих результатів дисертаційного дослідження. Викладені в дисертаційному дослідженні Г.В.Лебедевої положення мають як науково-теоретичне, так і практичне значення. Викладені теоретичні положення, висновки, пропозиції і рекомендації можуть бути використані: *науково-дослідній сфері* – як основа для подальшого наукового дослідження проблем захисту порушених прав та інтересів фізичних осіб, унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності; *правотворчості* – для вдосконалення чинного цивільного законодавства у сфері правового регулювання відносин, пов'язаних із захистом прав та інтересів фізичних осіб у сфері права інтелектуальної власності; *правозастосовній діяльності* – запропоновані практичні рекомендації можуть бути використані у діяльності суддів для застосування окремих положень при розгляді справ, що стосуються зазначеної теми, при підготовці узагальнень застосування норм чинного законодавства про інтелектуальну власність при вирішенні спорів щодо порушення прав унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності; *навчальному процесі* – при викладанні навчальних дисциплін «Цивільне право України», «Право інтелектуальної власності», «Особисті немайнові права фізичної особи», «Захист цивільних прав», «Розгляд окремих категорій цивільно-правових спорів», а також при підготовці підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій із зазначених дисциплін. На користь практичної значимості отриманих результатів свідчать

також проведений аналіз матеріалів вітчизняної та зарубіжної судової практики та практики ЄСПЛ.

Зауваження щодо змісту дисертації. Не заперечуючи актуальність проведеного авторкою дослідження, наукову новизну, обґрунтованість і достовірність положень роботи, високий теоретичний рівень, а також практичну значущість результатів для вдосконалення національного законодавства у сфері цивільного права та правозастосування, разом із тим необхідно зазначити, що окремі положення дисертаційної роботи Г.В.Лебедевої носять дискусійний характер, а деякі висновки потребують додаткової аргументації.

1. Авторкою запропоновано з метою ефективної реалізації цивільного законодавства в галузі інтелектуальної власності ввести обов'язкову реєстрацію всіх видів об'єктів інтелектуальної власності, в тому числі, реєстрацію об'єктів авторського права та суміжних прав. Запровадження єдиного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, на думку дисертантки, усуває проблему доведення вини порушника прав інтелектуальної власності, оскільки за наявності реєстру презюмується, що порушник знав або повинен був знати, що його дії можуть порушувати права інтелектуальної власності на зазначені в реєстрі об'єкти права інтелектуальної власності (с.97 дисертації). Така позиція не узгоджується з принципом автоматичної охорони об'єктів авторського права (закріпленим зокрема у Бернській конвенції) та суміжних прав. Тому потребує додаткового обґрунтування доцільність та ефективність такої реєстрації, а також реальний механізм здійснення реєстрації усіх об'єктів авторського права та суміжних прав.

2. Суперечливою видається позиція дисертантки щодо обчислення розміру збитків, завданих порушенням прав інтелектуальної власності. З одного боку, авторка, аналізуючи справу про незаконне використання торговельної марки № 727/6979/14-к та заявлені цивільні позови компаній HUBLOT SA (УБЛО СА) та Chanel Sarl (Шанел Карл) (за вироком Шевченківського районного суду м. Чернівці від 27.02.2015 р.) робить висновок про те, що упущена вигода не може дорівнювати вартості оригінального товару (с.133 дисертації). В той же час вважає, що у цивільному

законодавстві України базою розрахунку збитків, слід встановити ціну оригіналу твору чи іншого об'єкта права інтелектуальної власності (с.140 дисертації). Виникає запитання: чому саме дисертантка вважає, що для розрахунку суми збитків за основу слід брати ціну оригіналу твору (оригінального товару), а для розрахунку упущеної вигоди ні?

3. У ході дослідження дисертантка звертає увагу на можливість віднесення доменного імені до об'єктів права інтелектуальної власності, а саме до об'єктів авторського права. На думку авторки, доменне ім'я є об'єктом авторського права, оскільки вибір позначення для реєстрації доменного імені, яке добре запам'ятовується, відображає специфіку продукту, що пропонується у мережі Інтернет, є творчим процесом та потребує чималих інтелектуальних зусиль. (с.88 дисертації). Така позиція авторки потребує додаткового обґрунтування під час захисту, зважаючи на складну природу прав на домени (на сьогодні право на домен не закріплено в національному законодавстві ні як вид права інтелектуальної власності, ні як вид права власності), на обов'язковість реєстрації та централізоване адміністрування, а також на те, що доменне ім'я є унікальною назвою домену, яка виконує ідентифікуючу функцію, і цим є найбільш подібним до засобів індивідуалізації.

Разом із тим, висловлені зауваження є певною мірою дискусійними і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації Г.В.Лебедевої як такі, що не стосуються концептуальних положень дисертації та не зменшують належний рівень рецензованого дослідження.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам. Дисертація Лебедевої Ганни Володимирівни на тему «Захист прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності» є завершеним самостійним науковим дослідженням, в якому отримані нові науково обґрунтовані результати, спрямовані на вирішення конкретної для науки цивільного права задачі, а саме створення наукової концепції забезпечення механізму захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності в Україні.

Аналіз тексту дисертації свідчить про відсутність порушення авторкою вимог академічної доброчесності. Зокрема, у рецензованій праці не виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. У роботі наявні посилання на джерела у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримано вимоги норм законодавства про авторське право; надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Окремо в роботі запропоновано актуальні теоретичні підходи та сформульовано пропозиції щодо шляхів удосконалення правового регулювання захисту прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності. Викладені рекомендації є теоретично обґрунтованими та аргументованими.

Основні положення дисертації, що виносяться на захист, знайшли відображення у наукових статтях, що були підготовані та опубліковані авторкою дисертації, кількість і якість яких відповідає чинним вимогам щодо публікацій.

Враховуючи вищевикладене, можна стверджувати про достатній рівень науковості та обґрунтованості висловлених автором у дисертації наукових суджень, положень, висновків і рекомендацій. З огляду на це, дисертаційна робота Г.В. Лебедевої є завершеною науковою працею, а висновкам, зробленим у дисертації, властиві необхідні ознаки новизни.

Підсумовуючи вищезазначене, є всі підстави вважати, що дисертація Лебедевої Ганни Володимирівни на тему «Захист прав та інтересів фізичних осіб, порушених унаслідок використання об'єктів права інтелектуальної власності», за змістом, обсягом, оформленням і науковою новизною відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (зі змінами) та п.10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, а її автор, Ганна Володимирівна Лебедева, за

результатами публічного захисту, заслугове на присудження їй наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

**Кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права
та процесу ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»**

Олеся ЧЕПИС

Підпис Чепис О.І.

«засвідчую»

Вчений секретар

ДВНЗ «УжНУ»

Олена МЕЛЬНИК